

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 10.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísnum.

Leygardagin 6. mars 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, breiðsavnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 142.

11. árg.

Nú seta teir aftur segl.

Vónbrot, vónbrot omaná vónbrot hefur lívið hjá tí føroyska fiskimanninum verið tey seinastu árin.

Hin ungi maðurin og hin unga kvinnan hava noyðst at steðga, noyðst at útsett og bíða við at seta fótur undir egðið borð, tá vinnan, fiskimannaparturin, ikki bert gjørdist ov lítil til at hugsingur kundi vera um at leggja nakað til síðis fyri húsini, men veiðan rakk í heila takið ikki til til føði og klæði. Og um nakað var til avlops frá egnum brúki, so fór tað til heimið, ið pápin ikki, hvussu hann so baksadist, kundi føða og klæða ultið hjálp — og mangan rakk henda hjálpin heldur ikki til.

Soleiðis eru minnini, tey seinastu árin. Og hesi kor, hesi víður-skifti geva ikki gott treysti til tað komandi ár. Tó eru ymisk tekin, ið tyða uppá eina vend.

Missurin av Spaniamarknaðinum, ið var at kalla deyðsstoyt-urin fyri okkara forrættningarlív og vinnulív er kanska ikki so langt úr eygsjón at verða aftur-bøttur, og marknaðurin at spyrjast aftur fattur. Ikki upp-bílingarsáttnálin ríkjanna millum halda menn vil fara at stytta munandi um borgarkríggið

— og so, særliga ífall stjórnar-flokksmenninir vinna — við teirra sigri fylgir keyppikraft til fólk — vil spurningurin eftir fiski koma fram í sterkum muni.

Eisini siga menn frá Íslandi, at konir menn vilja vera við, at várið verður eitt gott fiskivár.

Men hetta eru bert spádómir. Verunliga veit eingin nakað at siga við vissu. Tó, hví skulu vit siga, at einki er í hesum spádómum. Vit hava loyvi at — og vit megu — vóna og hava gott treysti. Lívið er so um-skiftandi. Regn í dag og sól í morgin. Soleiðis hefur tað eisini víst seg at verið í mannalívinum. Ofta tá ið verst stendur fyri, liggur hjálpin, tað vil siga ein vend til tað betra, næst fyri fótum.

Vit ynskja, at fiskimenn okkara, ið nú halda út í havíð fyri seg og føðilandið, ikki megu verða vónbrotnir, tá ið upp skal gerast. Nakrar hundrad krónur meir í part er eingin bjarging, eingin ókonomisk frígering, men ein hjálp eru tær kortini.

Okkara góðu landsmenn, farið nú heilir og happadrúgvir, og alt gangist tykkum væl og komið aftur í øllum góðum.

Sigli nú særlí!

Okkara viðgerðan av sambandspolitikkinum „en Fuldtræffer“.

L. S. gongur „amok“, og í ovursinni sínum hvølvur hann sína „Renovationsspand“ yvir egna hevur og kropp.

Framhald av sambandsins syndum.

Tá ið vit løsu oddagreinina í »Dimmalætting« leygardagin 27. februar í ár, rann okkum í huga hin flongda drongin, ið ikki bert ikki dugir at verja seg, men sum aftrat sviðanum innast inni má viðganga, at hann er bfiliga sloppin. Í ovursinni og hjálpaloyti sínum veit hann sær einki ultið at spýta og klóra sín hartara í andlitið.

Sannleikin er beiskur, vist so. Eisini fyri harra L. S. Men sannleikin er óivað tað sunnasta í longdini. Tí halda vit, at ein ungur maður sum L. S., ið hefur fingið so óloysiliga upp-gávu at rokja sum at forsvara og upphalda einum so turrgeild-um politikki, sum sambands-politikkurin hefur verið, eigir at leggja allan doyðin á fyri at

halda tunguna líka í munnum og í eitt vist mál læra at tuga og svolgja — fyri ikki at eggja fram undirstrikanina av ábreiðsluni — heldur enn at loypa upp sum óspekingur, tá ið ljóskastarin fer inn í sambandsins oyðimørk. Men henda »jesuitiska kunstin« hefur neyðar maðurin ikki lært. Vit tykja synd í honum, harra hann. Men tross okkara menniskjaliga með-kenslu megu vit volda honum tann sviða at siga frá, at vit kenna tað sum skyldu okkara til aftrat tí so eyðsýnliga »full-treffara«, sum vit í greinini »Fedranna syndir yvir bornini« høvdu viðvíkjandi sambandsins politikki, at halda fram við sam-bandsins syndareglistri.

Men móti harra L. S. ólýggja-

ligu orðum leggja vit ikki lag í at offra nógv hogg. Eitt sindur vilja vit kortini nerta við tey.

Kann tað ugga hann at skíra okkara sannfæringar við øllum ókvæmisorðum ístaðin fyri at móthvefja og avsanna tær, so hava vit einki at siga til tað, tí tað er okkum á ongan hátt til skaða. Tvørturímóti! Tilik ómagá-útskeldan ger stóðuna so mikið greiðari og lættari hjá fólk at fata. Hon gevur mannin upp til skutul fyri fólkálátturin og undir-stríkar, hvussu sekur og van-máttugur, politikkur sambands-ins verunliga er.

Einastaðni rópár hesin góði maður, so fjollini eru við at rysta, at nú »kan det være noke« við okkara »Bagvaskelse af hæderlige Personer«. Hetta róp sýnir best, hvussu burtur av leið illa hann er komin fyri. Tí sannleikin er tann, at tað frá okkara síðu ikki er talan um skamfering av nokrum privat-persóni, men hava vit einans víst á, hvussu drepandi sam-bandid og afturhaldið hefur verið fyri land og fólk. Og so hitt kostiliga, at meðan hesin góði harri í »Dimmu« ultið orsak og grund hoggur av øllum alvi á okkum fyri at loypa á privatpersónar, finast hann ikki við at tvía og spýta persónin P. M. Dam í andlitið, og hetta ger hann enn tá so ágýtsiliga, at eingin náti gjørdi tað betur. So stalt skilja vit, at hann í hesum sínum starvi kennir seg sum »Renovationsarbejderen« — ið hefur stoytt sína egnu byttu yvir seg.

Vit ætla í øllum tilfelli ikki at dálka okkara fingrar við at fenglast við hetta skarn.

Men einki er so ringt, at tað ikki er gott fyri okkurt. Soleiðis er tað við L. S. svín-skheitum. Tær mana okkum til at halda áfram við lýsingini av »fedranna (sambandsins) syndir yvir bornini«, syndir, sum vit stuna og suffa undir, og sum vit megu læra at kenna og sleppa okkum undan.

Høgður av um kníggja við stóktum svorði veit hesin stríðs-garpurin í »Dimmalætting« sær einki annað til vápnna at taka enn P. M. Dams víðurskifti til Ísvíki.

Tá ótvíkingurin í okkara vinnulívi hefur gjørt Ísvirkis-málið meiri »aktuelt« ella »hugaligt enn á nokrum sinni hava vit einans grund til at vera fegnir yvir at taka hetta mál og tess søgu — í stuttum — til viðgerðar og sannfæringar yvir fyri Føroya fólk, fyrst og fremst arbeidismanninum og fiskimanninum. At gera hetta

samtundis sum vit halda áfram við at lýsa frá sambandspolitikk-sins drápsstöðu og gerðum rímar eisini sera væl.

Ísvirkis framtakið og afturhaldið.

P. M. Dam og fleiri við honum vóru fyri mongum árum greiðir yvir, at sluppskiskapurin hevði talt sínar bestu dagar. Okkara fiskimanninum tørvaði tí at leggja á ein annan bógv. Út frá hesari áðanann — hvør einasti Føroy-ingur í Føroyum váttað hana nú sum rætta — varð starvið fyri at hjálpa fiskimanninum inn á aðra leið, ferskfiskaleiðina, tikið upp av P. M. Dam og øðrum.

Ikki »smertefrit«, men eftir mikið baks og mikla móttöðu, fjalda og opinbera, frá høgum sum frá lágum, afturhaldskreftum eydnaðist at fáa bygt Ísvirki og veitt einum sjei samtökum av fiskimanninum ferskfiskskapsfor.

Hvørjir vóru so oddafiskarnir í hesari móttöðu? Hvørjir aðrir enn oddafiskarnir í sambands-afturhaldspolitikkinum, har í millum var sambandsblaðstjórnir keypmaðurin H. B. Thomsen ein hin ódnasti. Hesin maður, sigur L. S., bjargaði stimpnum. Ó, nei. Hann bjargaði ongum, men hann — so login var lagnan fekk av havnini í Trongisvági givið hetta stóra verkið, ið hann av øllum alvi hevði undirgrivið, uppí hendur uppá tær ævintýr-ligu lættu treytir, at hann einans skuldi forrenta ein kapital uppá 40000 í tjúga ár. Sjálvari ferskfiskaveiðuni hefur hesin »kon-servativ Forretningsmand« sanni-liga ikki bjargað. Tað einasta, hann hevur evnað at avrigga, er at dríva ís- og agnforrættningina til helvar aftur ímóti tí, hon gav av sær, áðrenn hann kom til. Hetta er sannleikin, »den nøgne, ubesmykkede Sandhed«.

Viðvíkjandi sjálvum saman-brotinum av Ísvirkinum er at siga:

Sildaekspedisjónin, ið saman við samanbrotinum — inflasjón-ini — í Týsklandi, har ið hin freyst fiskurin var farin, elvdu tey stóru tapini, var ikki stjórnað av P. M. Dam, men av tí kon-servativa forrættningsmanninum Halldan Henriksen. Hetta veit óivað L. S. Hví so dylja tað og siga ósatt við vilja og vitandi? Tilfikt er drepandi fyri hitt moralska umdømi.

P. M. Dam hevði ikki eitt orð at siga viðvíkjandi leiðsluni av hesari sildaekspedisjón. Og viðvíkjandi söluni av frystum fiski, so var tað heldur ikki hann men »Det danske Frys-

KØDCENTRALEN

TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Allid 1. Kl. ungt Okseked,
Paalet og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

ningscompagnie við sínum álitis-manni og monnum, ið skipaði fyri her. P. M. Dam kann so stalt ikki hava skyldina fyri úr-slitið av hesum báðum greinum av virki Ísvirkisins. Og snurre-váðsbátarnar átti Ísvirki ikki, hóast tað má sigast, at tað var sildaekspedisjónin, ið mókaði grundina undan hesum bátum.

Vit flyta hetta fram einans sum svar uppá L. S. ovursintu rongjan av víðurskiftinum við-víkjandi Ísvirkisfyrirtekuni og ikki fyri at geva teim, ið stjórn-aðu sildaekspedisjónini og söluni av tí frysta fiskinum, ábreiðslur. Eingin veit betri enn vit, at eingin forrættningismaður kundi forða tí ræðuliga dumpingar-marknaði, ið síldin fekk — veiðan var góð — líka so lítið sum nakar í Føroyum ella í Danmark kundi teppa »infla-sjónini« í Týsklandi. Besta dómi herum er, at bæði hitt stóra svenska frystariði í Íslandi og hitt frystariði, ið varð stjórnað av drívnum jødiskum forrætt-ningsmonnum, vóðru so gott sum heilsligin av hesari »infla-sjón«.

Hin einasta greinin av Ísvirkis-fyrirtekuni, ið P. M. Dam skipaði fult út, var ís- og agnforrættningin. Og hon gav tífalt so nógv, sum hin núverandi stjóri av Ísvirk-inum nakrantíð hefur fingið burtur úr somu forrættning. Men at úrslitið liggur so langt aftanfyri hjá H. B. Thomsen, skyldast óivað eini skiftan av teim heimligu »konjunktur-unum« — men tó ikki bara.

So liggur landið. Soleiðis ljóðar fyrsti táttur av hinum óbroytta sannaika viðvíkjandi Ísvirkis-fyrirtekuni. Hesin táttur er syrgju-ligur. Men annar táttur er syrgju-ligari. Hann vilja vit taka upp í næsta blað og halda fram á sambandsins syndareglistri.

(Framhald.)

Keypið føroysk eplir, tað batar øllum best.

Tygum fáa framvegis góð fø-roysk eplir (bæði eplir, sum eru vaxin í sandi og í almindilgari mold) til bfiligan prís hjá

Tlf. 146. **Trond Hansen.**

„SMØRLIKA...?
„Ja, ... vitaminir!!!